

зована метафоричність, яку художник обожнює і вважає особливою перевагою українського світобачення і світомислення, надає плакатам Віталія Шості вишуканого національного шарму.

Задяковану ще архаїкою симбіозність і сюрреалістичність художнього мислення митець віртуозно задіє для створення власних постмодерністських символічно-знакових візуалій. У плакаті Віталія Шості «Отелло» втаємничено-вживлено думку, яка не лише узагальнює сюжет цієї шекспірівської трагедії, а й розгортає у свідомості глядача теософські й антропософські роздуми. Художник винайшов-створив оригінальний цільний об'єкт-знак «вухо зі змієм». «Змій» у біблійних текстах є алегорією пізнання добра і зла, а «вухо» є алегорією завжди відчиненої брами, дякуючи якій Слово, що є у Бога і є Богом, входить у людський розум. Ці алегоричні знаки породили виразну симбіозну знак-алегорію і метафорично піднесли її до думки, що кожне слово для людини є надпотужною силою і зброєю. Слово або зміцнює-захищає людину, або ж руйнує-вбиває. Увійде зі словом добро, чи вповзе зло у наш розум? Що дозволимо ми змієві нашої свідомості — бути цілителем чи вбивцею?

Надвизначним є і плакат митця з присоромлюючою цитатою з поезії Тараса Шевченка. У композиційній площині зображено пергаментний листок з Євангелія, у який загорнуто оселедці до горілки. Сюжет видається хронікальним віддзеркаленням атеїстичних реалій радянської доби і вже цією натуралістичністю жахає глядача. Але митець ще й вдало застосував у цій композиції принцип метафоричного заземлення, а не піднесення — тут вище вселенське занепадає до дрібного побутового. Річ у тім, що «риба» у античних і християнських текстах є алегорією божественної ідеї і мудрої людської думки — бо мовчить, всюди вільно плаває і пірнає у глибини. Художник принципово наголошує, що святі християнські «ідеї-риби» нашим розумом брутально перетворено на оселедці. Глядачеві запропоновано поміркувати: чи не занепає наш світогляд, чи не вразили наш розум примітивність і зубожіння, чи не розучилися ми мудро мислити?

Про кожен плакат Віталія Шості, як про зриму театралізовану максиму, як про досконало візуалізований афоризм, можна говорити і говорити. І знаходити нові й нові художні тонкощі, і смакувати кожну деталь композицій майстра. Для творчих задумів Віталій Костянтинович вишукує вибрані й неповторні форми, інструментарій і манери графічного запису-втілення мистецьких ідей. У кожному своєму творі художник гармонійно поєднує унікальну рафіновану ідею з добірною формою візуалізації. Саме тому вивірена художня форма спрямовує глядачів-шанувальників творчості митця до миттєвого і точного зчитування складного мистецького задуму. Форма в руках майстра трансформується у голос змісту і зміст виразно лунає у формі.

Важливо, що у творчості молодих художників плаката явно відчуваються всі характерні ознаки мистецької школи Віталія Костянтиновича Шості — школи вільнодумного, метафоричного, елітарного національного плаката.

Яскравим свідченням-підтвердженням дійсного існування і розвитку школи унікального мистецького мислення і графічної культури Віталія Шості стала ініційована учнями майстра урочиста конференція «Шостя. Школа. Учні» з нагоди 70-річчя вчителя. Конференція супроводжувалася персональною виставкою вибраних плакатних композицій художника у музейній залі Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Колеги і учні Віталія Костянтиновича щиро вітали ювіляра і вшановували творчість митця виразним зчитуванням і глибоким осмисленням досконалих творів всесвітньо відомого майстра елітарного плаката.

Володимир ЧУПРИНІН

ЮРІЙ БОГУЦЬКИЙ До 60-річчя від дня народження

Писати про Юрія Петровича Богуцького і легко, і надзвичайно важко. Легко тому, що всі енциклопедичні й довідкові видання, електронні довідники і сайти дають широку ґрунтовну й детальну інформацію про нього як відомого державного і громадського діяча, талановитого вченого, який успішно поєднує свою багатопрофільну діяльність з педагогічною роботою. З іншого боку, писати про нього важко, бо неможливо в короткому викладі бодай приблизно віддзеркалити багатий та карколомний за успіхами і здобутками творчий шлях Юрія Петровича Богуцького. Більше того. Великий тягар відповідальності, який при цьому постає, нагадує про практичну неможливість в стислому варіанті бодай пунктирно охарактеризувати колосальний внесок, що його зробила ця людина для розбудови незалежної України в цілому та її духовного життя, зокрема. І все ж таки я ризикну хоча б коротко окреслити основні віхи творчого шляху ювіляра.

Юрій Петрович Богуцький народився 24 вересня 1952 року у селі Миколаївка Великопетихського району Херсонської області. Після успішного закінчення Київського інституту культури ім. О. Є. Корнійчука з

1975 по 1977 рік працював за спеціальністю (режисера) у місті Херсоні. Потім Ю. Богуцький, перебуваючи з 1977 по 1991 рік на комсомольській і партійній роботі, набув колосального досвіду менеджера культури. Одночасно йому вдалося отримати у Вищій партійній школі ЦК Компартії України теоретичну менеджерську підготовку як організатора культурно-політичного життя.

Дві вищі освіти та величезний практичний досвід Ю. Богуцького стали у пригоді й сприяли його стрімкому кар'єрному зростанню (за роками): 1991–1992 — заступник Міністра культури України; 1992–1994 — помічник Президента України з питань духовного відродження; 1994–1995 — професор Інституту підвищення кваліфікації працівників культури, заступник голови Ради Фонду сприяння розвитку мистецтва України; 1995–1999 — радник, помічник Прем'єр-міністра України; 1999–2001 — керівник Управління з гуманітарних питань Адміністрації Президента України, заступник глави Адміністрації Президента України — керівник Головного управління з питань внутрішньої політики; 2001–2005 — Міністр культури і мистецтв України; 2005–2006 — заступник Керівника Апарату Верховної Ради України; 2006–2007 — Міністр культури і туризму України; 2007–2010 — заступник Глави Секретаріату Президента України, радник Президента України, Голова Державного комітету України у справах національностей та релігій.

З 2010 року він знову обіймає посаду першого заступника Міністра культури України. Водночас Юрій Богуцький стояв біля витоків формування та інституціоналізації нової галузі науки — культурології (2006 р.), ініціював створення Інституту культурології Академії мистецтв України, який і очолив як його директор (2007).

За вагомий внесок у розвиток держави, культури і мистецтва Ю. Богуцький отримує почесне звання заслуженого діяча мистецтв України та професора (1997), захищає дисертацію та отримує ступінь кандидата філософських наук — доктора філософії (2001), його у 2002 році обирають академіком НАМ України, а 2010 року — віце-президентом НАМ України.

Вагомість і непересічність особистості Юрія Богуцького ще й у тому, що він відомий широкому загалові не тільки як державний та громадський діяч, а й як видатний науковець, фундаментальні монографії і статті якого відомі та користуються широким попитом не лише в Україні, а й за її межами. Вони присвячені, переважно, проблемам вітчизняної культурології. Назвемо основні з них: «Взаємозбагачення культур України та Греції у ХІХ ст.» (1996), «Діалектика розвитку духовної культури за сучасних суспільних умов» (1999), «Гуманітарна політика України та актуальні проблеми розвитку культури» (1999), «Культурогенез як сучасний науковий феномен» (2000), «Феномен культурогенезу та проблеми сучасної культурної кризи» (2000), «Культура незалежної України» (2001), «Проблеми і перспективи української культури», «Енциклопедія етнокультурознавства» в 6-ти томах (у співавторстві, 2000–2001), «Стан та перспективи розвитку культури в Україні» (2004), монографія «Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ — початок ХХІ ст.)» (2005, у співавторстві), «Українська культура в європейському контексті» (2007, у співавторстві), монографія «Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи» (2008).

Зазначимо, що у ювілейному 2012 році Юрій Петрович видав (у співавторстві) фундаментальний навчальний посібник для вищих навчальних закладів з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України — «Культурологія». Новизна останнього — експериментальний варіант науково-навчального підручника для студентів гуманітарних ВНЗ, передусім — для майбутніх фахівців гуманітарно-культурологічного спрямування.

Багаторічний, плідний і вагомий внесок Юрія Петровича Богуцького в розбудову культури незалежної України отримав високу оцінку народу і держави. Він нагороджений: орденом «За заслуги» ІІІ (2002), ІІ (2004), І (2009) ступенів, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2002), Почесною Грамотою Верховної Ради України (2002), орденом Дружби (2004, Росія), орденом Григорія Великого (2001, 2004, Ватикан), Хрестом Командорський орден «За заслуги» (2005, Польща) та ін.

Юрій Петрович Богуцький знаходиться у розквіті творчих сил і таланту. Впевнені, що в найближчі роки станемо свідками подальших успіхів Юрія Петровича на ниві державної, громадської, наукової і педагогічної діяльності.

Василь ШЕЙКО
член-кореспондент НАМ України,
заслужений діяч мистецтв України,
доктор історичних наук, професор